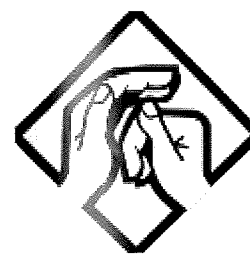

Katri Pyykön läksiäiset Suomen Kuurosokeat ry:n
keskustoimistossa Helsingissä 7.9.2004

Katri Pyykkö kertoi, että on sopeutunut hyvin uuteen työhönsä Erton viestintäpäällikkönä. Katri muisteli silti haikeana kuuden vuoden pestiään tiedottajana ja Tuntosarven päätoimittajana. "Suomen Kuurosokeat ry:n tilaisuuksissa oli aina läsnä käsinkosketeltava ilo. Opin lähestymään rohkeasti ihmisiä." Läksiäislahjan Katrille ojensivat Raili Karisaari ja Kai Leinonen. (Kuva: T. Lehtonen) ■

TUNTOSARVI 30.vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.
Toimitus: päätoimittaja tiedottaja Tuija Lehtonen, puh. (09) 54953521, tekstip. (09)54953526, faksi (09) 54953517, sähköp: tiedotus@kuurosokeat.fi
Toimitusneuvosto: Riitta Ruissalo (pj), Tuula Hartikainen, Pekka Juusola, Anu Jääskeläinen, Anu Mikkola, Raili Karisaari (siht), Tuija Lehtonen (päätoimittaja).
Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen.
12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona, ja/tai sähköisenä versiona. Ruotsinkielinen Känselförtelet ilmestyy 6 kertaa vuodessa isokirjoituksella.
Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 Iiris, Helsinki, Puh. (09) 5495 350, Tekstipuh. (09) 5495 3526, Faksi (09) 5495 3517, Sähköp. kuurosokeat@kuurosokeat.fi, <http://www.kuurosokeat.fi>
Painopaikka: Cityoffset, Tampere

9 • 2004

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Syyskuu

Yhdessä yksilöllisesti -seminaari

Muistoja Lasse Hannulasta

Pohjoismainen konferenssi Islannissa

Sisältö:

Viisi kysymystä.....	2
Pääkirjoitus: Taide -mitä se on?: K. Leinonen.....	3
Yhdessä yksilöllisesti -seminaari: T. Lehtonen.....	4
Asialleen omistautunut mies: P. Pölönen.....	6
Yhdistyksen nimestä: R. Korpela ja S. Troyano.....	8
Kunnallisvaalit: T. Lehtonen.....	9
Keskustoimiston uudet työntekijät esittäytyvät.....	10
Otteita Ruotsin matkan päiväkirjasta: S. Kemppinen..	12
Kihlaus olikin vitsi: H. Kasurinen..	13
Irman palsta: omenapiirakka.....	14
Kuurosokeus nyky-yhteiskunnassa: R. Lahtinen.....	15
Aktivo - valtakunnallinen hoitolaitos ketju: R. Karisaari.....	17
Metsäreissun muistelmä: Nimim. Ojoisten torppari.....	18

Kannen kuva on otettu Yksilöllisesti yhdessä -seminaarissa. Kuvassa edessä Oiva Maksimainen tulkkinsa kanssa, takana Pirkko Pölönen vieressään tulkki Sointu Koskinen (Kuva T. Lehtonen).

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 13.10. Aineiston on oltava toimituksessa 1.10 mennessä.

Viisi kysymystä

1. Milloin järjestettiin ensimmäiset viralliset paraolympiakisat?
2. Mistä tapahtumasta tuli kuluneeksi 60 vuotta 4.9.2004?
3. Kuinka kauan sotainvalidien syyskeräyksiä on järjestetty?
4. Mistä tutusta kaupungista käytettiin keskiajalla nimeä Rääveli?
5. Mikä on mörsky?

Vastaukset:

1. Ensimmäiset viralliset paralympialaiset järjestettiin 1960 Roomassa. Nykyisin paralympialaiset järjestetään aina olympiavuosina samassa kisapaikassa saman järjestäjän toimesta kuin yleiset olympialaiset. Ateenan paraolympialaiset pidetään 17.-28.9.2004.
2. Jatkosodan aselepo julistettiin 60 vuotta sitten 4.9.1944. Taisteluja kuitenkin käytiin tuona päivänä, joten ensimmäinen aselepon päivä oli 5.9.1944.
3. Sotainvalidien syyskeräykset alkoivat vuonna 1944 Lapin sodan aikana. Tänä vuonna keräys järjestetään 61. ja samalla toiseksi viimeisen kerran.
4. Tallinnaa kutsuttiin aikaisemmin maakuntansa (Reval) mukaan Rääveliksi.
5. Mörsky on onttojalkainen poimulakkinen korvasientä muistuttava sieneni.■

Taide- mitä se on?

Kysymys taiteen olemuksesta ja siitä mitä taide on, askarruttaa jatkuvasti filosofeja, esteetikkoja, taidekriitikoita, suurta yleisöä ja myös taiteilijoita. Yksiselitteistä taiteen määritelmää ei ole. Joku kuuluisa taiteilija on sanonut: Taide on tehty tunnettavaksi, ei ymmärrettäväksi.

- Taitelija peilaa teoksissaan omaa ajatus- ja kokemusmaailmaansa. Joskus taiteilijan tunteet näkyvät selvästi teoksessa, joskus ne on peitetty jollakin symbolilla eli merkillä.

Taide on vapaata. Jokainen taide-teos on kaunis.

- Millaista on kuurosokeiden luoma taide? Tuntemme monia taitavia kuurosokeita taiteilijoita ennen ja nyt. Yksi merkittävä kuurosokea taiteilija oli Frans Lejon. Hän rakensi toimivia kahdenkuljettavia polkupyöriä. Frans oli kuuluisa myös puutarhahoidostaan. Hän hoiti puutarhansa jokaista kukkaa hellästi taitavilla käsillään. Hänen puutarhassaan jokaisella kasvilla oli oma tarkka paikkansa. Ympäri Suomea ihmiset tulivat katsomaan, miten Frans hoiti puutarhaansa. Taidetta on monenlaista.

Kuurosokeiden Helen Keller maailmankonferenssi lähestyy. Konferenssi pidetään 3.-7.6.2005 Tampere-talolla. Konferenssin yhteyteen järjestetään kuurosokeiden oma taidenäyttely. Suurin osa lukijoista varmaankin muistaa kuurosokean Antti Jäkälän, joka eli yli satavuotiaaksi ja oli aina hyvin iloinen ja naurava. Antin lahjoitusvaroilla järjestetään konferenssin yhteyteen hänen nimeään kantava muistonäyttely. Näytellyyn kootaan suomalaisten kuurosokeiden taideteoksia. Taideteokset voivat olla esim. kirjoituksia, puutöitä, kangastöitä, tauluja, piirustuksia, veistoksia jne.

Nyt kehotankin teitä kuurosokeita lukijoita tekemään omaa taidetta esim. aluekerhoissanne ja paikallisissa taidepiireissä. Näyttäkäämme ulkomaalaisille kuurosokeille suomalaisten kuurosokeiden taideloomuksia. Tehkäämme Antti Jäkälän muistoa kunnioittaen nautinnollinen taide-elämys Helen Keller -konferenssin vieraille.

Tapaamisiin syyskokouksessa!

Kai Leinonen
toiminnanjohtaja■

Yhdessä yksilöllisesti -seminaari

Seminaarin järjestivät Kuurosokeiden eri kommunikaatiojärjestelmät-projekti ja Tulkinkäyttö tutuksi-projekti. Projektien vetäjät Riitta Lahtinen (oik.) ja Jaana Marttila olivat tyytyväisiä hyvin sujuneesta seminaarista.

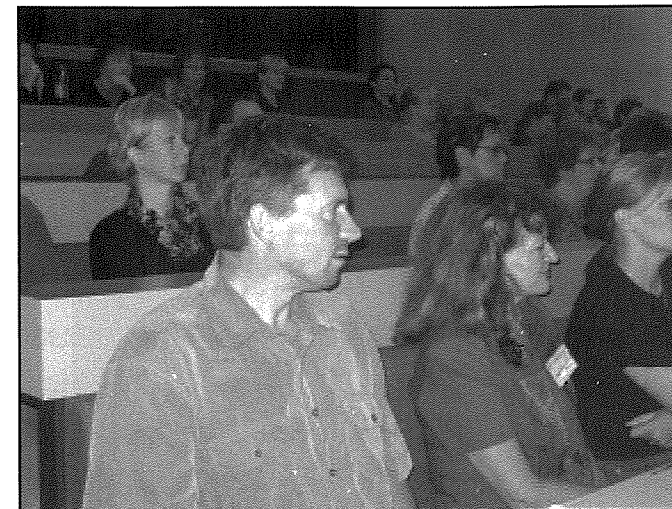
Teksti ja kuvat Tuija Lehtonen

Kuurosokeiden kommunikaatiomenetelmistä keskusteltiin viikonloppuna 27.-28.8.2004 Helsingissä, Iiris-talolla pidetyssä valtakunnallisessa Yhdessä yksilöllisesti -seminaarissa. Seminaarissa esiteltiin kahden Suomen Kuurosokeat ry:n projektin tähänastisia saavutuksia. Kuurosokeat itse kertoivat omista kommunikaatiomenetelmistään ja tulkinkäytön kokemuksistaan.

Yleisöä oli paikalla kumpanakin päivänä n. 200. Kiinnostusta olisi ollut enemmänkin, mutta useampi ihmi-

nen ei enää mahtunut mukaan. Seminaariin osallistui kuurosokeita, tulkkeja, tulkkiopiskelijoita, tulkkien ohjaajia ja muita kuurosokeiden kanssa työskenteleviä ja kuurosokeudesta kiinnostuneita. Seminaarin tapahtumia ja puheita olivat tulkkaamassayleistulkit, viittomakielten tulkit ja kirjoitustulkit, sekä omat henkilökohtaiset tulkit.

Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen entinen puheenjohtaja Pirkko Pölönen mainitsi tervetuliaissanoissaan että seminaari on "seikkailu kuurosokeiden kommunikaation maailmaan". Toiminnanjohtaja Kai Leino-

Kuva yllä: toiminnanjohtaja Kai Leinonen ja toimistosihteeri Pirjo Kari kuuntelevat esitelmää kiinnostuneina.

nen puhui avajaissanoissaan "matkasta". Minulle, ja varmasti muillekin ensikertaa aiheeseen perehtyväälle kokemus avasi aivan uusia maailmoja.

Seminaarissa korostui hyvin se, että kuurosokeiden kanssa tarvitaan erilaisia kommunikaatiomenetelmiä ja niiden soveltamista: viittomakieltä, kädestä käteen viittomista, puhetta, pistekirjoitusta jne. Kommunikaatiotapojen kirjo asettaa vaatimuksia myös kuurosokeiden tulkeille.

Seminaarin ensimmäisenä päivänä keskityttiin seminaarin järjestäjien kahden projektin tulosten tarkasteluun projektien vetäjien Riitta Lahtisen ja Jaana Marttilan johdoksella. Illalla virallisen ohjelman päätyttyä halukkaat saivat vielä osal-

Kuva yllä: Ulla Kungas (oik) keskustelee tauolla Anita Palon kanssa.

Tuija Mustonen on Tulkinkäyttö tutuksi -projektin ohjausryhmän puheenjohtaja. Tuija piti lauantaina seminaarin päätöspuheenvuoron.

listua mielen, kielen ja kehon rentoutukseen.

Seminaarin toisena päivänä saimme kuulla hyvin havainnollisia puheenvuoroja kommunikaatiosta sekä tulkkauksen eri mahdollisuuksista. Kummankin päivän aikana yleisö sai väliajalla tutustua näyttelyihin ja työpiste-esittelyihin. ■

Asialleen omistautunut mies

Ystäväni Lasse Hannulan muistolle

Pirkko Pölönen

Viime viikot olen mökin rauhassa lukenut **Lasse Hannulan** kirjeitä vuosilta 1985 - 1993. Lassen tekemä työ kuurosokeiden ja yhdistyksen hyväksi on mittava. Minulle Lasse oli elämää ja järjestötyötä ymmärtävä ihminen, rohkea keskustelija ja luotettava ystävä. Hänellä oli periaatteita, jotka ovat ajankohtaisia edelleen.

Lasse oli uskollinen itselleen ja jaksoi sinnikkäästi puhua kuurosokean näkökulman puolesta. Monet hänen tavoitteensa ovat toteutuneet. Lasse osasi sietää erilaisia näkemyksiä ja hyväksyä ne niin, että keskustelu saattoi jatkua rakentavasti. Lassen lojaalius oli hienotunteista ja anteeksiantavaa.

Koti Eurassa

Lasse syntyi Eurassa ja kävi siellä kansakoulua. Hän sokeutui kokonaan 12-vuotiaana ja siirtyi Helsingin sokeain kouluun. Hierojan ammattikurssin Lasse suoritti 1949, neljä vuotta myöhemmin hän sai päätökseen opinnot rottinkihuonekalujen valmistajana.

Lasse Hannula asui vaimonsa **Anna-Liisan** sekä lastensa **Maijan** ja **Heikin** kanssa viihtyisässä omakotitalossa Eurassa omenapuiden ja viinimarjapensaiden keskellä.

Tapasimme ensimmäisen kerran vuonna 1983 kun Lasse valittiin Suomen Kuurosokeat ry:n johtokuntaan. Hannulan pariskunta teki minuun lähtemättömän vaikutuksen. He tulivat tervehtimään minua, tuntematonta tyttöä, kädestä pitäen.

Järjestötyön periaatteisiin ja kokoustekniikkaan Lasse perehtyi näkövammaisten parissa. Hänen mielestään kaikkien johtokuntaan tulevien pitää saada riittävästi opetusta siitä, miten asioista keskustellaan ja

päätetään. Johtokunnan pitää tietää tehtävänsä ja ymmärtää valtansa työnantajana. Päätoiminen kuurosokea pääsihteeri toiminnanjohtajan rinnalla pyöri mielessä.

Lasselte oli tärkeää saada näkemyksensä ymmärretyksi oikein. Kirjeet johtokunnan muille jäsenille oli siinä yksi keino tapaamisten, henkilökohtaisten keskustelujen ja neuvottelupäivien lisäksi.

Keksijän luonteenlaatu

Lasselte oli suotu keksijän luonteenlaatu, kyky ymmärtää teknisiä ratkaisuja. Hän kantoi huolta kuurosokeille soveltuvien apuvälineiden tarpeista. Pitkällisen puhumisen jälkeen näkevien kirjoituskoneeseen ilmestyi rivin loppumista ilmaiseva täristin.

Lassen mielestä jokainen kuurosokea tarvitsee pistekirjoitustaitoa saadakseen tietoa. Dialogos, Elotype ja Versa Braille olivat laitteita, joiden mahdollisuudet hän tajusi paljon ennen työntekijöitä ja yritti hommata niitä kokeiltavaksi. Unelma Hesarin lukemisesta pisteillä toteutui. Toivelistalle ilmaantui myös kirjoitustulkkauslaite.

Lasse luotti kuurosokean kykyyn tuottaa ja kehittää ratkaisuja omiin arkipäivän ongelmiinsa. Hän oli itse siitä mainio esimerkki. Yhteiskunnan nihkeä suhtautuminen tiedonsaan-

ti- ja kommunikointivälineiden tarpeeseen tuntui Lassesta pahalta. Itsestään selvää on, että osaava kuurosokea on pätevä opettamaan toista. Kurssityössä kuurosokeita pitää ilman muuta käyttää.

Monipuolinen vaikuttaja

Kehitysyhteistyö Namibiassa sai Lasselta kannatusta. Kansainvälisiin asioihin Lasse suhtautui järjellä ja maltilla.

Musiikkia rakastava mies sanoitti ja sävelsi meille oman kuurosokeiden marssilaulun. Runojakin Lasselta syntyi. Monissa tilaisuuksissa kuultiin Lassen pianoesityksiä.

Lassen ystävyys, hienovarainen lojaalius minua kohtaan on arvokas muisto elämäni vaikuttaneesta ihmisestä.

Anna-Liisa Hannulan lahja meille muille kuurosokeille on aika ja lämpö. Hänen roolinsa Lassen vaimona, autonkuljettajana, sihteerinä, oppaana, tulkkausapuna saa minut nöyräksi.

Elämän arvot kirkastuvat muistikuvassa kuurosokeain kirkkopyhästä. Ristiä kantaa Lasse Hannula ryhdikkäästi, rakastavan vaimon ohjatesa kulkua. Urut soivat holvissa hiljaa: "Kirkasna aina sielujen laulun, taivainen sointu säilyy vaan."■

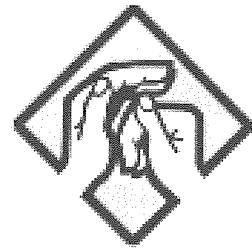
Yhdistyksen nimestä

Raimo Korpela ja Seija Troyano

Vuosien aikana on useamman kerran ollut puhetta siitä, olisiko Suomen Kuurosokeat ry:n nimi muutettava. Vammaisyhdistyksien nimet ovat muutaman vuosikymmenen aikana muuttuneet. Esimerkiksi sokeain yhdistyksistä on tullut näkövammaisyhdistyksiä. Tämä muutos oli voimakkainta 1970- ja 1980-luvuilla.

Toisaalta on ilmennyt paineita luopua myös vammaisjohdannaisista yhdistysten nimistä, kun ihmiset eivät halua välttämättä leimautua vammaisiksi.

Suomen Kuurosokeat perustettiin, koska oli tarve keskittää vaikeasti kuulonäkövammaisten, kuurosokeiden, palvelut yhteen yhdistykseen, joka toiminnassaan keskittyisi nimenomaan kuurosokeustyöhön. Yhdistyksen perustamisen aikoihin oli yleisesti käytössä kuurosokea nimitys. Kuulonäkövammaisen nimen tuli yleisempään käyttöön Suomessa noin 10 vuotta yhdistyksen perustamisen jälkeen.

Suomen Kuurosokeat ry:n logo

Yhdistyksen sääntöjä on yhdistyksen 33-vuotisen olemassaolon aikana muutettu useamman kerran, mutta nimi on säilytetty entisenä. Viime kevätkokouksen yhteydessä nimen muutos putkahti jälleen esille. Vuoden 1990 sääntömuutoksen yhteydessä nimestä keskusteltiin, mutta muutosesitys ei saanut kannatusta. Vuoden 1993 syyskokouksessa Vaasassa äänestettiin erään jäsenen tekemästä yhdistyksen nimenmuutoksesta, mutta se ei saanut läheskään riittävää kannatusta. Nimen muuttaminen vaatii kahden kolmasosan enemmistön, kuten muutkin sääntöasiat.

Muulloin ei kovin laajaa keskustelua yhdistyksen nimestä ole käyty.

Yhdistyksen hallitus käsitteli nimenmuutosasia kokouksessaan toukuussa 2004 ja totesi yksimielisesti, että tällä hetkellä ei ole perusteltua tarvetta muuttaa yhdistyksen nimeä.

Hallituksen kokouksessa tuli esille muun muassa seuraavaa. Yhdistyksen nimi on vakiintunut ja tullut tunnetuksi. Mahdollisen nimenmuutoksen jälkeen pitäisi tehdä runsaasti työtä, jotta yhdistys taas tunnistettaisiin. Pohjoismaissa ja Euroopassa lähes kaikki kuurosokeita varten perustetut yhdistykset ovat nimenomaan kuurosokeiden yhdistyksiä. Norjassa on kaksi yhdistystä, joista toinen on nimeltään Kuulonäkövammaisten yhdistys.

Kuurosokeiden järjestöt ovat muutamana vuoden kuluessa perustaneet Maailman Kuurosokeiden Liiton ja Euroopan Kuurosokeiden Unionin, joten kansainvälisissä yhteisöissäkin käytetään nimenomaan kuurosokea nimitystä eikä kuulonäkövammaisen yhdistyksen/liiton nimessä.

Suomi järjestää vuonna 2005 Helen Keller konferenssin ja Kuurosokeiden Maailman Liiton yleiskokouksen, joten nimen muuttaminen juuri nyt ei olisi mitenkään suotavaa.

Yhdistyksemme palvelee kaikkia kuurosokeita ja kuulonäkövammaisia ja ihmiset saavat käyttää itseltään joko kuurosokea tai kuulonäkövammaisen nimitystä tai jotain muuta nimitystä, jos haluavat. ■

Kunnallisvaalit

Tuija Lehtonen

Edellisessä Tuntosarvi-lehdessä kerrottiin Kristillisdemokraattisen puolueen vammaispoliittisesta ohjelmasta, joka on ainoa laatuaan tällä hetkellä. Syyskuun lopussa Tuntosarven toimituksesta lähti kaikille muille puolueille sähköpostiviesti, jossa pyydettiin vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Onko puolueellanne omaa vammaispoliittista ohjelmaa tai onko selaista suunnitteilla?
- 2) Onko puolueenne julkaissut kannanottoja vammaisten asemasta?
- 3) Miten luonnehtisitte puolueenne keskeisiä periaatteita koskien vammaisten henkilöiden asemaa yhteiskunnassa?
- 4) Puolueenne suhtautuminen henkilökohtaisten avustajien saamisesta subjektiiviseksi oikeudeksi vaikeavammaisille?

Tuntosarven mennessä painoon vasta kolmelta puolueelta oli tullut vastaus. Ensimmäiseksi vastasi Kansallinen Kokoomus, sen jälkeen Vihreä liitto ja hieman myöhemmin vielä Vasemmistoliitto. Seuraavassa Tuntosarvessa on yhteenveto kaikista puolueista, jotka ovat siihen mennessä vastanneet kyselyyn. ■

Keskustoimiston uudet työntekijät esittäytyvät

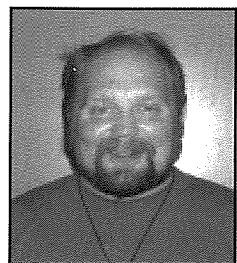
Suomen Kuurosokeat ry:n keskus-toimistoon Helsinkiin tuli heinä-elo-kuun vaihteessa kolme uutta työn-tekijää.

Tuija Lehtonen
Tiedottaja

Puh: 09-5495 3521
tuija.lehtonen@
kuurosokeat.fi

Aloitin työt tiedottajan sijaisena 26.7. Sain viikon verran perehtyä tehtäviini Katri Pyykön erinomaisella opastuksella. Syyskuun alusta sijaisuuteni vaihtui vakinaiseksi. Tämä on ensimmäinen Tuntosarvi-lehti, jonka toimitan kokonaan itse. Olen aikaisemmin työskennellyt tiedottajan ja toimittajan tehtävissä sekä Suomessa että ulkomailla. Kotona minulla on paljon matkustava aviomies sekä ihanat 12- ja 9-vuotiaat tyttäret.

Kalle Kiviniemi
IT-tukihenkilö

Puh: 040 7454964
kalle.kiviniemi@
kuurosokeat.fi

Aloitin IT-tukihenkilönä 2.8. ja pestini kestää näillä näkymin maaliskuun

2005 loppuun. Toimenkuvaani kuuluvat kaikki tietotekniikkaan liittyvät ongelmat, kehitystehtävät ja käyttötuki. Erikoisempaan projektina vedän uuden videokuvaus / editointipisteen suunnittelu- ja käyttöönotto-hanketta. Olen toiminut viimeisen vuoden erilaisissa free-lance tietotekniikan työtehtävissä. Olen perheellinen. Minulla on tokaluokkaa käyvä 7-vuotias tytär.

Päivi Rissanen
Projektikoordinaattori

Puh: 040 7532026
paivi.rissanen@
kuurosokeat.fi

Aloitin työt 2.8. Helen Keller -maailmankonferenssin projektikoordinaattorina. Ennen Suomen Kuurosokeat ry:tä olen työskennellyt tutkimuksen, opetuksen ja viestinnän parissa. Kesän 2003 työkomennus Kuurojen Maailmanliiton kongressissa Kanadassa on vielä tuoreessa muistissa. Niinpä työ 8. Helen Keller -maailmankonferenssin eteen innostaa minua kovin. ■

Otteita Ruotsin matkan päiväkirjasta

Euroopan kuurosokeiden leiri Mullsjössä, Etelä-Ruotsissa 5.-11.7.2004

Seppo Kemppinen

Maanantai 5.7.04

Lähdin matkaan Kuurosokeiden Toimintakeskuksesta Tampereelta taksi-lla linja-autoasemalle, yhdessä tulkkini **Henna Voutilaisen** kanssa. Asemalla tapasimme **Rauli Jalon** ja hänen tulkkinsa **Marko Ruissalon**. Keimolan portilla vaihdoimme bus-sia Helsinki-Vantaa lentoasemalle.

Lentoasemalla minua hiukan jännitti lentäminen, koska lennän harvoin. Raulia ei jännittänyt, koska tämä oli hänelle jo 3. lentomatka lyhyen ajan sisällä.

Lensimme ensin Tukholmaan, mis-sä oli koneen vaihto. Lento oli myö-hässä. Kun lopulta pääsimme Jön-köpingiin, otimme taksin ja tulimme viimeiset 35 km Mullsjön kuntaan.

Kun saavuimme, tiedotustilaisuus oli jo alkanut. Tilaisuuden jälkeen olim-mekin jo todella nälkäisiä ja saim-me iltapalaksi leipää ja olutta. Ilta-palan jälkeen pääsimme majoittu-maan asuntolakoulun huoneisiin.

Tiistai 6.7.04

Aamulla oli kävelyretki Mullsjö-jär-ven ympäri. Ne, jotka eivät jaksa-neet kävellä, saivat kulkea osan matkasta hevoskärryillä. Välillä py-sähdyimme kahvilaan herkuttele-maan ja juttelemaan. Sitten kaikki ostivat T-paidan, johon piirsimme itse kuvat kangasväreillä. Villa Smartbo oli paikka, johon tutustuim-me myös. Se on kuurosokeiden tar-peita huomioon ottaen suunniteltu talo. Talo ei ollut vielä valmis. Tavoite on, että tulevaisuudessa taloon muuttaa kuurosokeita, jotka voivat elää siellä itsenäisesti.

Keskiviikko 7.7.04

Aamulla klo 9 osa kuurosokeista läh-ti melonta- ja ratsastusretkelle. Me suomalaiset kuurosokeat ja tulkit emme lähteneet retkelle mukaan, vaan klo 13 matkasimme Jönköpin-gin kaupunkiin ostoksille.

Torstai 8.7.04

Kävimme retkellä karamellitehtaas-sa. Tehtaanomistaja kertoi tehtaan historiasta. Hän kertoi myös, kuin-ka tehdään lakritsia. Saimme mais-

tiaiset lakritsia ja kola-karkkeja. Teh-
taan lakritsa oli todella hyvän ma-
kuista. Tehtaanmyymälässä oli niin
paljon erilaisia karkkeja, että oli vai-
kea valita, mitä oikein ostaisi.

Perjantai 9.7.04

Satoi koko päivän. Aamupalan jäl-
keen matkustimme bussilla sata-
maan ja siitä lautalla Visingsön saa-
relle. Yhteensä 60 kilometriä. Sa-
teessa kävelimme kirkolle – osa tuli
hevoskärryillä, mutta minä en halun-
nut, koska kärryjen penkki oli mär-
kä.

Kirkolla odottelimme opasta, mutta
hän ei tullut paikalle vaikka **Peter**
yritti soittaa hänelle. Lähdimme ra-
vintolaan syömään. Meidän piti vie-
railla myöskin yrttitarhassa ja van-
hassa linnassa, mutta ne peruttiin
sateen vuoksi. Puoli kolmelta alkoi
paluumatka. Illalla menin Markon
kanssa saunomaan.

Lauantai 10.7.04

Aamupäiväksi olimme suunnitelleet
ostosretkeä Mullsjön keskustaan,
mutta se peruttiin sateen takia. Ilta-
päivällä klo 13 **Linda** järjesti meille
kilpailuja ryhmissä. Ruotsin nuorten
kuurosokeiden ryhmä voitti 105 pis-
teellä. Toiseksi tuli saksalaisten ja
ranskalaisten joukkue 90 pisteellä.
Meidän ryhmämme hävisi, eikä pis-
tetuloksia kerrottu. Meillä oli myös

tietokilpailu, jossa oli 12 kysymystä.
Sen voitti englantilainen **Colin**. Hän
oli vastannut kaikkiin kysymyksiin oi-
kein! Palkinnoksi hän sai saksalai-
sen T-paidan, minkä selässä oli
kuva saksalaisesta viittomasta "kuu-
rosokea".

Illaksi vaihdoimme hienot vaatteet.
Meillä oli hieno juhlaillallinen isois-
sa pöydissä, ohjelmassa oli myös
tanssia.

Sunnuntai 11.7.04

Aamupalan ja lounaan jälkeen me
suomalaiset lähdimme viimeisinä.
Tilasimme 2 taksia Jönköpingin len-
tokentälle. Sieltä lensimme Tans-
kaan, Kööpenhaminaan. Meillä oli
3 tuntia aikaa kierrellä lentokentäl-
lä. Sitten lensimme Helsinkiin. **Hilk-**
ka ja hänen tulkkinsa menivät kotiin
ja me jatkoimme bussilla Tampereel-
le. Olimme perillä maanantai-aamu-
na n. klo 04.00.

Kiitokset Mullsjön leiristä ja tervei-
siä kaikille Suomen kuurosokeille!

Justiina vielä käski minun kertoa,
että hän ja **Rauli** ostivat keskiviik-
kona Jönköpingissä leikki-kihlasor-
mukset. Torstaina Justiina meni la-
valle kertomaan, että kihlaus on
purettu. Ensin kaikki olivat pettynei-
tä ja järkyttyneitä, mutta ymmärsivät
sitten, että kihlaus oli vain leikkiä,
teatteria.■

Kihlaus olikin vitsi

*Justiina ja Rauli
esittivät rakas-
tunutta paria
niin vakuutta-
vasti, että kaik-
ki uskoivat hei-
dän pilaansa.
Päivän kuluttua
kihlauksesta
pariskunta il-
moitti, että kih-
laus olikin vitsi.
(Kuva*

Hilkka Kasurinen

Justiina kihlautui **Raulin** kanssa
Ruotsin matkalla...leikisti. Sovimme
kihlaus-jekun Raulin kanssa etukä-
teen, eikä se siis ole totta. Tämä oli
suomalaisten edustama teatteri-
juonto, jonka Justiina paikan päällä
ykskaks loi. Jekku meni todesta siel-
lä leirillä, jopa ohjaajia myöten. Häm-
mästys oli suuri ja onnittelijoita oli
oikein jonossa.

Näin kaikki alkoi:

Suomalaiset Justiina ja Rauli käve-
livät Jönköpingin kaupungissa käsi-
kynkkää. Ostettiin jäätelöt ja istuttiin
mietteissään penkille syömään. Mie-

tittiin Suomen esitystä, sillä jokainen
maa joutuisi esittämään jotain. Jus-
tiina sitten rohkeana kysyi Raulilta,
että mitäs mieltä olet, jos mentäisiin
kihloihin. Rauli vastusti ajatusta. Sil-
mät vain pyörivät hämmästyksestä.

Justiina alkoi yhä enemmän houku-
tella kihloihin ja vakuuttaa, että se
olisi leikkiä ja esitystä. Vihdoin ja vii-
mein sain Raulin uskomaan kihla-
uksen leikiksi. Keskustelu käytiin
viittomakielellä. Lähdimme tulkkien
opastamana ostamaan kimaltelevia
rihkamasormuksia. Ne löytyivät ta-
varatalosta. Sormukset laitettiin sor-
meen puiston penkillä. Sitten halat-
tiin poskisuudelmin. Näytettiin muu-
tenkin onnellisilta.

Seppo oli kulkenut eri reittiä. Sepolle kerroimme kihlauksesta, kun odotelimme bussia. Sepolta loksautti suu auki, niin myös muilta, jotka sormuksen huomasivat. Kihlaus oli niin aidosti esitetty, että se meni todesta. Kerroin vielä että ostimme kalliit timanttisormukset.

Vuorokausi tätä onnen tyyssijaa kesti, seuraavana päivänä kihlaus sitten purettiin. Päivän tiedotusohjelmassa ilmoitin viimeisenä, että minun ja Raulin kihlaus on purettu. Hämmästykseni oli suuri, voi kamala niiden katseita. Vähän aikaa oli hiljaisinta, sitten kuului kuulemma kovia naurukohtauksia. Niin todesta tämä kihlaus meni perille, että **Mia**, leirin vetäjä sanoi, että hän ei uskoisi minua vieläkään. Lopulta Mia uskoi, että vitsi oli tarkoitettu kaikille yllätyksenä ja meidän suomalaisten ohjelmaesityksenä.

Meitä hännätäkseen muut antoivat minulle sydämen muotoisen tikku-karamellin. Kihlaus jäi varmasti kuurosokeille ikuisesti muistiin. Siitä puhuttiin vielä viimeisenä iltana juhla-illallisella, aina joku kävi asiaa vielä tarkistamassa.

Iltajuhlissa saimme häälahjaksi komean linnapatsaan, joka jäi Raulille. Kuulemma meidän tuleva koti on noin komea loistokas linna komeine puistoineen. ■

Irman palsta Omenapiirakka

Ainee pohjaa varten:

- 5 kananmunaa
- 2 dl sokeria tai fariinisokeria
- 4 dl Myllyn Paras Kauraleseitä
- 3 dl Myllyn Paras Erikoisvehnäjauhoja
- 1 rkl leivinjauhetta
- 1 rkl vaniljasokeria
- 2 dl juoksevaa margariinia tai margariinisulaa
- 3 dl piimää, jogurttia tai rasvatonta maitoa

Päälle:

- 5-6 omenaa
- 1 rkl kanelia
- 1-2 dl mantelilastuja ja / tai Myllyn Paras Kauraleseitä

Vatkaa kananmunat ja sokeri vaahdoksi. Sekoita leivinjauhe ja vaniljasokeri vehnäjauhoihin ja lisää jauhot taikinaan vuorotellen margariinin ja nesteen kanssa. Kaada taikina voidellulle kauraleseillä leivitettylle reunalliselle uunipellille. Lohko hedelmät ja asettele ne piirakalle. Paista 200 asteessa n. 30 min.

Tarjoa vaniljakastikkeen tai jäätelön kanssa.

Lähde: www.myllynparas.fi ■

Kuurosokeus nyky-yhteiskunnassa

Riitta Lahtinen

Islannissa järjestettiin 18-22.8.2004 Pohjoismaiden konferenssi "Kuurosokeus nyky-yhteiskunnassa". Konferenssissa oli aamupäivisin yleisöluentoja ja iltapäivisin työpajaesityksiä. Joka päivälle oli tietty teema.

Pidin itse konferenssin viimeisenä päivänä luennon aiheesta kosketus ja kommunikaatio perheessä, lisäksi osallistuin paneelikeskusteluun. Olin myös mukana **Russ Palmerin** musiikin tulkintaa käsittelevän työpajan toteutuksessa.

Yhteensä konferenssiin osallistui noin 175 henkilöä eri Pohjoismaista, sekä yksi italialainen. Mukana oli sekä työntekijöitä, syntymästään kuurosokeita, aikuisena kuurosokeutuneita että kuurosokeiden lasten vanhempia.

Mitä kuurosokeus on

Ensimmäisen päivän teema oli kuurosokeuden tuoma toiminnanvajaavuus. Kolme eri tavalla kuurosokeaa piti alustuksen aiheesta "Mikä on tyypillistä kuurosokeudelle".

Ensimmäinen alustaja korosti kontaktien ja kommunikaation tärkeyttä, sekä tulkkien ja teknologian osuutta. Toinen kertoi ammatin hankkimisesta ja siitä, miten paljon enemmän kuurosokea joutuu tekemään töitä muihin verrattuna. Kolmas toi esille, miten tärkeää on näkö ja kuulovaikutelmien yhdistäminen ja käyttäminen.

Keskustelu jatkui kuurosokeuden tunnistamisen pohtimisella. Iltapäivän osallistuin kolmen ruotsalaisen sosiaalialan työntekijän vetämään "Kuurosokeiden kohtaamista koskevia ajatuksia ja toimintaa ennen ja nyt" – työpajaan. Heidän toimintamallinaan on ICF-ajattelu, eli kansainvälinen toiminnanvajaavuuden luokittelumalli. Kyseessä ei siis ole vammaisuuteen perustuva luokittelu. Malli kuulosti järkeenkäyvältä ja elämänläheiseltä ja korostaa elämänkaarilinjaa ja verkostoa.

Kuurosokeiden erityispalvelut

Toisen päivän teemana oli kuurosokeiden erityispalvelut. Ensimmäisessä luennossa puhuttiin yleisinh-

millisestä ihmisten kohtaamisesta: kuinka eri tilanteissa voimme omalla käytöksellämme huomata toisen tai olla huomaamatta.

Marjaana Suosalmi piti luennon "Onni on ihan OK" eli mitkä asiat tekevät ihmiset onnelliseksi tutkimusten mukaan. Kuurosokeilta itseltään kerättyjä ajatuksia onnellisuudesta ovat: onnellisuus on sitä, että voi lähteä ulos muiden kanssa, on utelias, haluaa kokeilla uutta, tehdä mitä itse haluaa, on positiivinen, ja etsii omaa identiteettiään ja vahvuuksiaan.

Kuurosokeiden tarvitsemista palveluista erityisesti tulkki, henkilökohtainen avustaja ja kuljetuspalvelu nousivat esille. Mahdollisuus koulutukseen ja työhön puhuttivat. Kuurosokeiden järjestön rooli nähtiin yhdessä olona, tietoa jakavana ja poliittisena toimintana.

Alustuksia, tapaamisia ja työpajoja
Kolmantena päivänä jatkettiin edellisen päivän teemalla. Ennen lounasta ohjelmassa oli alustuksia ja ryhmätyöskentelyä. Itselläni oli samaan aikaan henkilökohtaisia tapaamisia ja keskusteluja.

Iltapäivällä oli mahdollista osallistua kahteen vaihtoehtoiseen työpajaan. Ensimmäinen, johon osallistuin, oli

kuulonäkövammaa ja sen seurauksia koskeva opetus norjalaisessa tulkikoulutuksessa.

Toinen työpaja oli Russ Palmerin vetämä "Musiikin kokeminen ja tulkkauksen mahdollisuudet aikuiselle kuurosokealle henkilölle". Paikalla oli noin 35-40 henkilöä. Työpaja oli aktiivinen kokemuspohjainen toiminto, joka sai erittäin paljon myönteistä palautetta. Mukavaa oli myös se, että suomalaisia osallistujia oli paljon!

Kuurosokeiden erityisosaaminen
Neljännen päivän teemana oli kuurosokeiden erityisosaaminen. Aamupäivällä oli kaksi luentoa. Ensimmäisessä kerrottiin norjalaisesta kurssitoiminnasta. Toinen oli oma luentoni aiheesta "Kosketus osana kokonaisvaltaista kommunikaatiota ja ympäristön vihjeitä".

Lopuksi oli vielä paneelikeskustelu, johon minua oli pyydetty mukaan. Keskustelu käsitteli verkoston toimivuutta ja minkälaisia verkostoja on olemassa, ja mitä ongelmia mahdollisesti esiintyy.

Pohjoismaiseen konferenssiin osallistui Suomesta yhteensä 14 henkilöä. Suomen Kuurosokeat ry:n edustajina Islannissa olivat: Tytti Kaisla, Riitta Lahtinen, Jaana Marttila, Marjatta Puromäki ja Jouni Riihimäki. ■

Aktivo

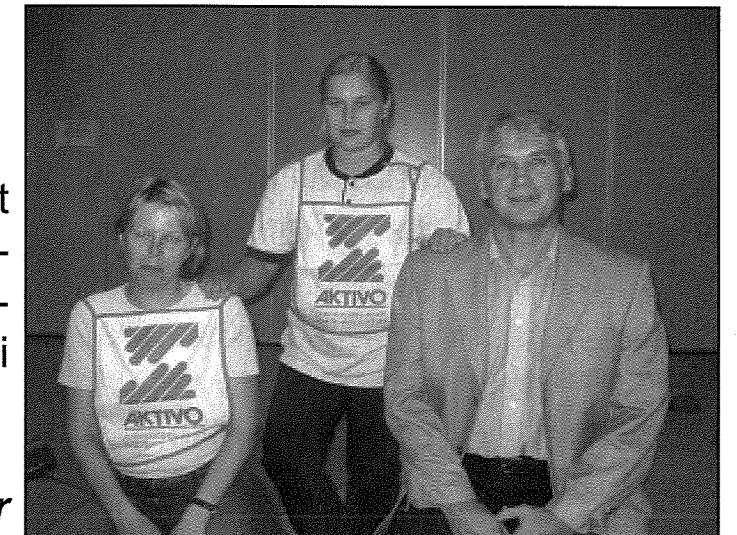
- valtakunnallinen hoitolaitosketju

Raili Karisaari

Sokeain hieroma- ja fysikaaliset hoitolaitokset yhdistyivät 1992-luvulla Aktivo -ketjuksi. Aktivo on valtakunnallinen hoitolaitosketju, yksi alansa suurimmista Suomessa.

Fysioterapeutti **Georg Schleifer** vastaa Aktivo -laitosten asiakaspalvelusta ja koulutuksesta. Hän kertoo, että tällä hetkellä Aktivo -hoitolaitoksia on 11 eri puolilla Suomea ja niissä työskentelee 43 työntekijää. Schleifer sanoo: "Aktivo tarjoaa heille työskentelytilat ja ympäristön sekä hoitotarvikkeet. Heidän lisäkseen ketjuun kuuluu 30 yksittäistä ammatinharjoittajaa, jotka työskentelevät omissa tiloissaan."

Lähes kaikki työntekijät ja ammatinharjoittajat ovat saaneet ammatillisen peruskoulutuksensa Arlainstituutissa. Erikoistumiskoulutusta aktivolaiset hankkivat Arlassa, FAN:nin kursseilla ja erilaisilla erikoiskursseilla. "Toimipisteiden palvelutarjonnassa keskeinen sija on klassisella hieronnalla. Myös urheiluhierontaa, lymfaterapiaa, hermo-

Georg Schleifer seurassaan fysioterapeutit Iiris Keitel-Herranen (kesk.) ja Nina Kilpiä lirkksen Aktivosta. (Kuva: T. L.)

ratahierontaa ja vyöhyketerapiaa kysytään paljon. Uusi palvelumuoto on intialainen päähieronta, josta on tullut suosittu", Schleifer kertoo.

Hierontahoitojen lisäksi Aktivossa annetaan hoitoja lääkärin läheteellä. Hoitojen hinnat ovat keskitasoa. Palvelutarjontaan kuuluvat myös yrityskäynnit luentoineen sekä terveysliikuntapalvelut. Kuntosalipalvelut eivät vielä toistaiseksi kuulu Aktivon tarjontaan.

Schleifer painottaa, että Aktivo -hoitolaitokset tarjoavat palveluja kaikille. Hoitolaitoksiin voi tulla kuka tahansa, joko lääkärin läheteellä tai ilman. Lähete tarvitaan sen sijaan Kela-korvauksen saamiseksi. ■

Metsäreissun muistelmä

Nimimerkki Ojoisten torppari

Kerran syyskuussa kun sieniaika alkoi, kyselin mieheltäni **Pentiltä**, että mennäänkö metsään sieniretkelle. Pakkasimme koriin syötävää sekä itsellemme että koirillemme **Pontukselle** ja **Murulle**. Tytär **Virva** tuli mukaamme. Koirat laitettiin auton taakse ja lähdimme kohti Rengon maastoa.

Hurjastelimme tiellä etsien sopivaa sienipaikkaa. Kun kiva paikka löytyi, koirat olivat kovin mielissään. Pentti avasi auton oven ja Pontus säntäsi heti kovaa vauhtia metsää kohti. Murun teki mieli mennä perään, mutta se pelkäsi eksyvänsä ja jäi meidän seuramme. Pontukselle metsässä olo oli tuttua. Koira sai hajun jäniksestä ja hävisi näkyvis-
tämme. Pentti puhalsi pilliin, ja Pontus tuli heti takaisin, mutta ei jaksanut kauaa odottaa, vaan juoksi taas metsää kohti jänistä jäljittäen.

Menimme poimimaan sieniä. Näky oli upea, runsaasti kantarelleja ja suppilovahveroita. Keräsin ne koriin, neuvoin Virvaa tunnistamaan ne,

mitkä voisi syödä. Jäljittämisseissujen välillä Pontus palasi aina luoksemme. Silti Penttiä alkoi huolestuttaa Pontuksen jatkuva katoaminen. Sanoin Pentille, että sillä ei ole hätää, kyllä Pontus osaisi palata luoksemme. Se oli kokenut metsänkävijä, sillä oli tarkka vainu ja kokemusta jäljittämisestä. Muru pysyi koko ajan meidän kanssamme, se oli arka narttu eikä uskaltanut poistua seurastamme.

Kori oli pian täynnä sieniä. Otimme eväät ja kahvin esille. Pontuskin palasi taas luoksemme ja söi Murun kanssa omia eväitään. Oli kaunis metsämaasto, upea ilma, rauhallinen tunnelma ja koirat istuivat jo odottaen lähtöä. Mutta sitten Pontus lähti taas seuraamaan jänistä hurjasti haukkuen. Pentti huusi sitä kutsumerkillä, mutta Pontusta ei näkynyt. Meillä alkoi olla jo kiire kotiin toisen menon takia. Pentti suutui eikä halunnut enää odottaa Pontusta. Vakuutin hänelle, että kyllä Pontus palaa kohta. Huusin Pontusta ja pian se tulikin luoksemme. Pentti laittoi Pontuksen kaulaan talutushihnan, ettei se taas lähtisi kar-
kuun. Muru seurasi meitä autoam-

me kohti. Pontusta harmitti, se olisi vielä halunnut lähteä, koska se ei ollut saanut jänistä kiinni metsäseikkailun aikana. Siitä oli kiva päästä seikkailemaan metsässä ja muual-
la.

Pontus ja Muru katoavat

Muistan selvästi Pontuksen ja Murun hauskan kaatopaikkareissun.

Tulin kotiin töistä Hämeen lääninhalituksen virastoruokalasta, missä olin emännän virassa. Kotiin tultuani huomasin, ettei kukaan tule minua vastaan. Yleensä koirat aina tulivat tervehtimään häntäänsä heiluttaen; ne tiesivät, että toin lihapa-
loja, kun poikkesin lihakaupassa. Ihmettelin, missä koirat olivat. Kotona ne eivät olleet. Etsin niitä turhaan taidemuseon pihamaalta ja viljamakiisin ulkopuolelta puutarhasta, missä asuimme samassa. Otin pil-
lin ja puhalsin siihen kovaa. Pian koirat tulivatkin toiselta rannalta. Ne olivat olleet suurella kaatopaikalla!

Koirat olivat kaivaneet tassuilla syvältä etsien siiliä ja metsähiiriä. Kaatopaikalla vilisi myös rottia, jotka tekivät sinne omia pesiä poikasiansa varten. Pontus oli halunnut seikkaila Murun kanssa ja ne olivat men-
neet luvatta kaatopaikalle katso-
maan, mitä siellä oli. Olin ällikällä lyöty näkemäni: kuraiset ja multa-

naamaiset koirat, myös tassut olivat paksun mullan peitossa, kuin karhun isot tassut. Pontus ja Muru haisivat niin pahalta, että en päästänyt niitä sisään kotiin. Vein ne taidemuseon pannuhuoneeseen ja pesin ne kovalla urakalla, suihkutin vedellä koko ajan, minusta tuntui, että koirat oikein nauttivat kovasta työstäni. Varmaan niitä huvitti hauska reissunsa. Kuivasin ne pyyhkeellä ja komensin sisään keittiöön. Ne juoksivat sinne kovaa vauhtia tietäen, että niitä odotti hyvät lihapalat sekä muuta syötävää.

Näki, että koirat olivat nauttineet kaatopaikan kaivamisesta ja rottien jälkien haistelusta. Onneksi koirat olivat rokotettuja, eivätkä saaneet mitään tarttuvia tauteja. Pontus ja Muru menivät tyytyväisinä nukkumaan ja nukkuivat sikeästi pitkään. Olihan niillä ollut raskas ja väsyttävä työpäivä kaatopaikalla ja vielä kylpy siihen päälle. Enää ne eivät uskaltaneet mennä kaivamaan kaatopaikkaa, koska tiesivät, että sillä kertaa emäntä antaisi selkäsaunan.

Kaatopaikka on nyt poistettu. Kaatopaikan läheiselle alueelle tehtiin upea puisto, vanhasta tehdastalosta tehtiin kulttuurikeskus ja Wetterhoffin käsityömaja sekä Vanajan kansalaisopisto. Kävelen usein siellä ja muistelen koirien kujeita.■